

**СТРАТЕГІЯ ТА МЕХАНІЗМИ ПРИСКОРЕНОГО
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

10 жовтня, 2014
Київ, Україна

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ВІЩІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАСЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГРИНЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
UNIVERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU (POLSKA)

**СТРАТЕГІЯ ТА МЕХАНІЗМИ ПРИСКОРЕНОГО
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

29 – 30 жовтня 2014 р.,
м. Білшина

Дніпропетровськ
НГУ
2014

УДК 330.341.1 (477) (063)
ББК 65.013 (4 Укр) * 43

С 83

Редакційна колегія:

О-р екон. наук, проф. С.В. Козубенко;
О-р екон. наук, доц. М.С. Пашкевич;
О-р екон. наук, доц. В.М. Шаталов;
канд. екон. наук, доц. Т.В. Герасименко;
канд. екон. наук, доц. Д.В. Кабачинко;
канд. екон. наук, доц. Ю.С. Паліж;
канд. екон. наук, доц. О.В. Усатченко

Стратегія та механізми прискореного інноваційного розвитку економіки України на засадах соціально-екологічної відповідальності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 29 – 30 жовт. 2014 р., м. Вінниця / ред. кол.: С.В. Козубенко [та ін.]. М-но освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д.: НГУ, 2014. – 135 с.

ISBN 978-966-350-511-4

Викладено тези доповідей учасників міжнародної наукової-практичної конференції «Стратегія та механізми прискореного інноваційного розвитку економіки України на засадах соціально-екологічної відповідальності», яка відбулася 29 – 30 жовтня 2014 р., у місті Вінниця.

УДК 330.341.1 (477) (063)
ББК 65.013 (4 Укр) * 43

ISBN 978-966-350-511-4

© ДНІЗ «Національний гірничий університет», 2014

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»	
ВЕРТЕЛОВА О.В. ЕКОНОМІЧНІ ЦИКЛИ ТА СТІЙКІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	7
СВІТУЩЕНКО В.А. ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	10
СЕКЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ»	
НАРЯНИЧЕНКО О.В., КОЛОМІЄЦЬ А.В. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕЛОВОГО ПАРТНЕРСТВА ПІДПРИЄМСТВА – СУБ'ЄКТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	14
ПАЛІЖ Ю.С., ГУЧМАЗОВ Р.А. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ЯК СКЛАДОВА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	17
СЕКЦІЯ «РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»	
КОЗЯЧЕНКО С.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ АПК.....	20
ПАШКЕВИЧ М.С., ЛІСУНЕНЦЬ К.П. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ СТАРОПРОМИСЛОВИ РЕГІОНИ ТА НОВІ ТОЧКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОСТУ.....	24
ГАРАЩЕНКО Т.В. ТЕОЦФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОЛАНДШАФТНОГО ПРОЄКТУВАННЯ НА РІВНІ СВІТЬСЬКОГОСПОДАРСЬКВХ ПІДПРИЄМСТВ.....	26
ГОЛОВСЬКА А.В. ПІДПРИЄМНИЦЬКА АКТИВНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ.....	29
ГУСАК В.Г. ВЗАЄМОВПЛИВ ТРАКТОРІЙ РОЗВИТКУ БАЗОВИХ КЛАСТЕРІВ ТА ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ.....	32
КАМІНСЬКА О.В. НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ КЛАСТЕРІВ В ПРОМИСЛОВОСТІ.....	35
ПУСТОВАР В.В. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	37

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ
РЕГІОНАЛЬНИМ АПК

Каланджко С.В., д.е.н., проф., завідуювач кафедри економічної історії та економіки
ВНАУ, м. Вінниця, Україна

В умовах ускладнення економічних відносин в Україні в сучасний період причин економічного та соціального значення організаційно-економічного механізму управління регіональним АПК набуває новий зміст та визначає найважливіші положення, які визначають його зміст і форму, принципи побудови і функціонування, систему складових елементів.

Підхід до організації управління АПК регіону полягає у створенні такої системи, яка б виходила з існуючого через аграрної економіки до різних відносин; пріоритет інтересів колективної приватності і колективної кооперації; забезпечення діяльності сільськогосподарських товариств і виробників на принципах економічної самостійності, господарського розрахунку, приватної власності; чітке розмежування функцій державного і господарського управління АПК; демократизація управлінських структур.

З переходом до ринкової економіки в Україні курс на приватизацію процесів організаційно-економічної кооперації АПК, державне і господарське керівництво ним, у першу чергу на випусковий рівень, але більше зосереджені в сфері управління агропромисловими об'єднаннями. Проте така практика себе не виправдала. Визначено неможливість послідати в одному органі управління контролюючо-інспекційні функції органів державної влади і господарських функцій керівництва виробничою діяльністю сільськогосподарських та інших підприємств і організацій. Пріоритет рішення про розмежування таких функцій стосується можливості ефективного виконання їх як державним, так і господарськими органами.

Особливість організації управління в АПК полягає також у чіткому окресленні вертикалі побудови його органів. Вертикальна організація управління характерна для виробничих, так і невиробничих сфер. В АПК існують районні, обласні і регіональні органи управління.

В агропромислому виробництві така вертикаль охоплює всі без винятку

рівні адміністративно-територіального поділу. У сучасних регіонах вона має вигляд трирівневої системи: підприємство – район – регіональний рівень стосовно господарського і державного управління.

Це зумовлює складну ієрархію в організації управління агропромисловою комплексом, коли більшість значущих вертикальних ланок (за поняттям інженерів – підприємства і найвищої – загальнодержавного управління) перебувають під подвійним тиском – знизу і зверху. Характер і глибина впливу держави та інших ланок залежать від багатьох чинників: взаємних в установлених порядку функцій, рівня впливу стосовно підлеглої ланки, зміних останньої підготовати свої права. Залежно від того, які управлінські тенденції – позитивні чи негативні – переважають знизу і зверху, в якому напрямку посилюються вони перебувають, формуються характер, стиль, методи та ефективність роботи кожної вертикальної ланки управління. Але за будь-яких обставин управління АПК, в тому числі на регіональному рівні, має тенденцію до подальшого ускладнення.

Теоретично у зв'язку з курсом на падіння більшої самостійності колективної у виробничій соціально-економічних питань розвитку така складність повинна послаблюватися. Насправді цього не відбувається і не тільки тому, що ускладненню проловою ситуації робить управління агропромисловим комплексом складнішим за організаційним, формами, методами. Головне, що органи управління кожної верхньої ланки з різних причин (вироблена розширення компіютації, небажання передавати знизу хоча б якийсь повноваження тощо) у багатьох випадках не можуть, не хочуть або не встигають зосередитися лише на тих функціях, для виконання яких вони створені, та всіма можливими способами помагати зберігати за собою право старшого. Це не тільки негативно впливає на підпорядковані управлінські ланки, але і в окремих випадках паралізує їх роботу. Тому спрощення управлінської вертикалі, зменшення її рівнів єдиного розглядати як найважливіший чинник підвищення ефективності управління.

Однією з особливостей організації управління в АПК, зокремовою його регіональний рівень, також визначено подвійною функціональним аспектів управління, яка призводить до недостатнього відпрацювання функцій органів управління їх структурних підрозділів і завданнях тут керівників та фахівців. Це, в свою чергу, зумовлює принципово неоправданий підхід до формування органів управління. Світлова практика свідчить, що первинними в організації управління є функції, а результати – організаційно-структурна побудова органів і

апарату управління, його чисельність тощо – є поділними від них.

Для посилення ролі держани в регульованні економічних процесів необхідне виділення АПК в спеціальний об'єкт управління. Нині основними причинами слабкої керуваності економічних процесів в АПК є:

– відсутність держани від функцій регулювання, особливо від впливу на міжгалузеві відносини та взаємодійність об'єкту між сільським господарством і промисловістю;

– неадекватність системи управління, що фактично склалася, вимогам ринкової економіки і регіональної специфіки;

– відсутність сталості в здійсненні перетворень в аграрному секторі, незалежна соціальних чинників.

Можна виділити три вузлові проблеми створення ефективною системи державного управління АПК:

перша – визначення чітких розмірених функцій державного управління на всіх рівнях, влючаючи безпосередніх товаровиробників з урахуванням їх організаційно-правового статусу (держані підприємства, кооперативи, акціонерні товариства, сільські (фермерські) господарства);

друга – створення системи господарського управління переважно у вигляді асоціацій і галузевих союзів сільськогосподарських товаровиробників; третя – раціональне поділення всіх видів управління АПК: державного, господарського і місцевого.

Найважливіша передумова ефективного реалізації економічної функції управління в регіоні – це раціональна організація її здійснення на обласному і державному рівнях керівництва АПК, а також забезпечення ними можливостей для її повної реалізації в агропромислових формуваннях регіону.

Аналіз діючої системи управління АПК регіонів свідчить, що вона має такі основні недоліки:

– частково збереглася адміністративна метода управління, що значною мірою призводить виникнення суперечностей між органами та об'єктами управління (господарничий суб'єктами ринку);

– система побудована на основі вже сформованих традиційних зв'язків між виробництвом, переробкою, реалізацією сільськогосподарської продукції;

– недостатнє використання економічних методів управління, абсолютна незалежність окремих ланок керівної системи в результатах лінійної діяльності суб'єктів управління, і отримання доходів працівників апарату управління від отриманого ними прибутку;

– низька спроможність на виконання потреб ринку, місцевих смислів пошуків, формування нових каналів реалізації продукції;

– у регіонах мало працюються особливості, пов'язані з формуванням ринку нетрадиційних послуг, проведення незалежного аудиту, підготовки і репрезентативних кадрів.

На нашу думку, організація системи управління АПК регіонів повинна будуватися на базі виділення принципів, засвоєння кожного з них має спиратися на конкретну ситуацію, виробничу діяльність і необхідність.

Результати діяльності управлінських структур характеризуються тими параметрами: якістю, актуальністю, повнотою, оперативністю рішень, що приймаються, комплексним підходом до вирішення всіх і значущих питань, ринком організованістю та координуючою діяльністю. Тільки подібна нормативно-законодавча база може створити реальні передумови і забезпечити результативність усієї сфери АПК. Потрібна державна програма, що є тодісною компетенцією розв'язати АПК на всіх його рівнях.

Вдосконалення управління агропромислового комплексу регіону можливе лише при вирішенні питань, що стосуються розвитку форми господарювання; стимулюванні праймарної сільськогосподарської діяльності і консультативних служб для підтримання їх продуктивності праці та ефективності виробництва; встановленні міцних взаємовідносин між сільськогосподарськими товаровиробниками та органами управління АПК регіону.

Список літератури:

1. Козаченко С.В. Агропромислова комплекс України: проблеми і перспективи. Монографія. / С.В. Козаченко. – Вінниця, 2008. – 420 с.
2. Прокопа І.В. Соціальні аспекти розвитку сільських територій. / І.В. Прокопа // Економіка АПК. – 2005. – № 11 (133). – С. 48-51.
3. Басарикова Ю.І. Особливості процесу системної організації регіонів в Україні / Ю.І. Басарикова // Продуктивність селян і регіональна економіка : зб. наук. пр. / НАН України, Рада по інт. продукт. сел. Україні. – К., 2006. – Ч. 1. – С. 35 – 41.
4. Басум В.В. Самоорганізація в агропромислових регіональних кластерах // В.В. Басум // Економіка АПК. – 2009. – № 1. – С. 21 – 27.